

VEČERNI LIST

Cene po pošti:

za celo leto . K 84—
za pol leta . K 42—
za četrt leta . K 21—
za 1 mesec . . K 7—

Za Ljubljano mesečno 7 K
za inozemstvo mesečno 12—

Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štef. 50

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Slovenija dobi le 34 poslancev?

LDU Belgrad, 17. septembra. Na seji državnega odbora se je obravnavalo vprašanje o številu mandatov za Slovenijo in Dalmacijo. Slovenija bo imela najbrže 34 poslancev, in sicer 14 za ljubljansko okrožje, 12 pa za mariborsko okrožje. Dalmacija dobi 11 poslancev.

(To poročilo uradnega dopisnega urada je na prvi pogled skrajno netočno in nesmiselno. Vendar pa je mogoče, da dobi Slovenija res le 34 poslancev, kar bi pomenilo veliko oškodovanje slovenskih interesov. Ur.)

Za izenačenje davkov v celi državi.

LDU Zagreb, 17. septembra. »Narodna Politika« javlja iz Belgrada: Na včerajšnji seji finančnega odbora je v imenu Jugoslovanskega kluba predlagal poslanec Vešnjak, naj se osnuje poseben odbor za izenačenje vseh neposrednih davkov v vsej

državi. Ta odbor bi tvorili strokovnjaki iz vseh krajev naše države. Odbor bi se pri svojem delu za informacije obračal tudi na interese. Predlog poslanca Vešnjaka je bil sprejet.

Hrvatski ban upornim kmetom.

LDU Zagreb, 17. sept. (Uradno.) Kmetiki nemiri, ki so izbruhnili zadnje čase v nekaterih občinah belovarske in zagrebske županije, so popolnoma prenehali in ljudstvo se je vrnilo na svoje delo. Da se prepreči nadaljnje vznemirjanje ljudstva po lažjih vesteh glede odzemanja živine itd., je izdal ban nastopni razglas ljudstvu:

volitve v ustavotvorno skupščino, prvokrat v zgodovini. Vsak kmet in meščan bo po principu enakosti lahko izrazil svojo voljo glede na izvolitev poslanca. Poslanci pa bodo dali novo ustavo ter bodo za to popolnoma odgovorni ljudstvu. Vrnite se na svoje domove vsi, ki so vas zvodili in prestrašili, vrnite se ter mirno poberte jesenske plodove po polju in izročite orožje, ki ga še imate. Tako bo došlo dobro, zoper katero so se nekateri pregrešili, sicer ublažena sodba ni mogoča. Opustite nasilje, da se vam bo mogla zopet dovoliti svoboda zbiranja, zborovanj in dogovorov za volitve v konstituanto, ki se bodo vršile po zakonu 28. novemb. t. l. Priprave za volitve se bodo takoj pričele. — Zagreb, dne 15. septembra 1920. — Ban dr. Matko Laginja s. r.

Narod, jamčim ti s svojo besedo, da so vse te vesti zlagane. Državna oblast, tako vojaška, kakor civilna, katere predstavnik sem jaz, jamči, da se ne bo brezplačno odzemale živina, žito, vino in druga lastnina. Narod, ne nasedaj onim, ki ti prinašajo take laži. Od tega početja imajo korist samo oni, ki so lakomni naših najčistejših hrvatskih krajev v Primorju in Medjunarju. Narod, v kratkem se bodo pričele

Delavsko gibanje v Italiji pred odločitvijo.

LDU Curih, 17. septembra. (Dun, KU) Neue Züricher Zeitung javlja iz Milana: Odbor kovinarskih delavcev zahteva čim hitrejšo odločitev industrijalcev, in sicer

deloma vsled postopanja delavcev v zasedenih tvornicah. Zlasti v Turinu je število delavcev, ki se ne strinjajo z odborom, veliko.

Francija grozi, da izstopi iz zveze narodov.

LDU Pariz, 17. septembra. (Brezlično.) Člani sveta zveze nar. se že nekaj tednov posvetujejo, ali naj sprejmejo Nemčijo v zvezo narodov. Švedski delegat je dal na znanje, da bo njegova vlada izstopila iz zveze narodov, ako ostane Nemčija še dalje izključena. Po različnih vesteh je dobil

Leon Bourgeois od francoske vlade natančna navodila, ako bi hotela zveza narodov novembra meseca z večino nastopiti proti francoskim predlogom glede sprejema Nemčije. V takem primeru bi Francija najbrže izstopila.

TRGOVINSKA POGODBA S ČEŠKO-SLOVAŠKO.

LDU Belgrad, 17. septembra. Ministrski svet je odobril trgovinsko pogodbo med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

zahteve Rusije in je pripravljena, dati Rusiji vsa zahtevana jamstva na podlagi popolne medsebojnosti.

REGENT V SARAJEVU.

LDU Belgrad, 17. septembra. Jutri ob osmih odpotuje Nj. Visokost prestolonačelnik regent Aleksander v Sarajevo.

LDU Varšava, 17. septembra. (Poljska brzojavna agentura.) Frontno poročilo z dne 16. t. m.: Severno od Dnjestra so naše in ukrajinske čete pri zasledovanju umikajočega sovražnika dosegle črto Zyrawka—Urynkowce — Zloti potok — Korosčiatyn — Monasterzyska ter zasedle Cholojow in Radziechov. Južno-vzhodno od Kowla so naše čete prekoračile Stochod.

RAZKOL MED ČEŠKIMI SOCIALISTI.

LDU Praga, 17. septembra. (Dun, KU.) »Tribuna« javlja iz Kladna, da so tamošnji socialisti levice na svojem včerajšnjem zborovanju proglasili svoj pristop k praškim komunistom.

VELIKA EKSPLOZIJA V NEW YORKU.

LDU Amsterdam, 17. sept. (Dun, KU) Kakor javlja »Telegraaf«, objavljajo »Times« nastopne podrobnosti o veliki eksploziji, ki se je dogodila za časa borze v New Yorku nasproti poslopja tvrdke Morgan. Vse šipe borznega poslopja ter mnogih nebotičnikov okolice so bile razbite. Vzrok eksplozije je še neznan. Krožijo različne vesti. Trdi se, da sta dve osebi dospeli v avtomobilu pred tvrdko Morgan in da sta tam vrgli bombo. Našli so se ostanki uničenega avtomobila. Nadalje trdijo, da je avtomobil, napolnjen z dinamitom, trčil z vozom. Opustošenje je strašansko. Na cesti leže trupla in ranjenci ter veliko število mrtvih konj v velikih lužah krvi. Mnogo hiš je poškrbljenih s krvjo. Ranjen je tudi sin Piermonta Morgana. Mnogo nastavljenecv borze je bilo za eksplozije na cesti. Mnogo redarjev in vojakov je na mestu nesreče in ne dovoli nikomur dostop v borzni del. Na povelje guvernerja so borzo zaprli. Škoda znaša dva milijona dolarjev.

LLOYD GEORGE OBOLEL.

LDU Pariz, 17. septembra. (Brezlično.) Pariška izdaja lista »Chicago Tribune« izjavlja, da boleha Lloyd George na težki denesnji, čeprav njegovi tajniki to zanikajo. Predsednik od svoje vrnitve iz Švice ne nastopa več v javnosti in da se da v njegovem protju s svojimi dosedanjimi navadami zapirati. Tako je dobil Robert Home nalog, da se pogaja z zastopniki rudarjev, Bonar Law se peča z zadevami Irske.

RUSI IN POLJAKI.

LDU London, 17. septembra. (Brezlično.) Iz Varšave javljajo: Poljska vlada je končno javno določila poljske pogoje za mir s sovjetsko Rusijo. Ako je ruska vlada resno pripravljena skleniti mir, se more v prihodnje dni podpisati predhodni mir. Poljska vlada je vpoštevala vse utemeljene

Volivni zakon za konstituanto.

Nadaljnji členi: 58.—62. volivnega zakona govore o vzdrževanju reda na volišču. Ta naloga pripada v prvi vrsti predsedniku volivnega odbora, ki more pozvati na pomoč občinske ali državne varnostne organe. Razen teh ne sme nihče drug s kakršnikoli orožjem — tudi ne službenim — stopiti na volišče. V sobo, kjer se glasuje, naj prihajajo volivci le posamezno, nikakor pa ne več kakor po pet naenkrat.

Člen 63. Vsak volivec mora, predno glasuje, pred volivnim odborom glasno povedati svoje ime, poklic in stanovanje. Ako volivca v odboru nihče ne pozna, ga predsednik — potem ko se je prepričal, da je dotično ime vpisano v volivni listi — vpraša, da-li je res tisti, za kogar se izdaja. Ako volivec pritrdi, se sestavi zapisnik s popisom volivčeve zunanosti; predsednik pa more tudi odrediti, da se neznani volivec takoj fotografira in da predloži dokaze o svoji istovetnosti. Ako se kljub vsemu pojavljajo dvomi, more volivni odbor z večino glasov skleniti, da se volivec ne pripusti h glasovanju.

Pred glasovanjem mora eden izmed članov volivnega odbora vsakemu volivcu glasno pojasniti, katere kandidatske liste predstavljajo glasovalne skrinjice in ako volivec ne zna sam čitati, mu morajo na njegovo zahtevo prečitati tudi vsa imena kandidatskih list. Predstavniki posameznih kandidatskih list imajo pravico volivcu povedati, kateri stranki ali skupini kaka kandidatska lista ozir. skrinjica pripada.

Nato da predsednik volivcu eno glasovalno kroglico, ki jo volivec vzame v desno roko in jo zapre. Nato gre od skrinjice do skrinjice in v vsako vtakne roko, pri tem pa nevidno spusti kroglico v tisto skrinjico, v katero je namenil — prav tako, kakor se godi pri znani otroški igri »zlate barvice«. Ko potegne volivec roko iz zadnje skrinjice, jo mora vpričo volivnega odbora odpreti, tako da vsi lahko vidijo, da nima več kroglice, da je torej glasoval. Med glasovanjem opazuje volivni odbor volivca, da ne bi kroglice predal iz desne v levo roko in jo potem odnesel s seboj.

Volivec, ki bi radi kake hibe ne mogel glasovati tako, mora privedi s seboj pooblaščenca, da namesto njega izvrši glasovanje.

Člen 64. Kakor hitro je volivec opravil glasovanje, mora oditi z volišča. Kot volišče velja poslopje, v katerem se vrši glasovanje in pa njegovo dvorišče.

Člen 65. Volivni odbor nima pravice — razen v gori navedenih primerih, — da bi odklanjal volivce, ki so vpisani v volivno listo. Ako ima o kakem volivcu kaj pripomniti, se mora to zabeležiti v zapisniku. Ako pa pride kak volivec, na čegar ime je že preje kdo glasoval, se vpiše v poseben seznamek, glasovati pa ne sme. Seznamek takih oseb se priloži volivnemu zapisniku in se ti glasovi pri verifikaciji volitev vpoštejajo, ako bi to vplivalo na izid volitev.

Člen 67. Nobeno oblastvo ne sme nikdar in nikjer klicati volivca na odgovor radi glasu, ki ga je oddal pri volitvah, niti ne zahtevati od njega, da bi povedal, za koga je glasoval.

Člen 68. Glasovanje traja neprestano ves dan do 6. ure zvečer. Samo če nastane nered, se sme glasovanje prekiniti, dokler se red ne upostavi. Ob 6. uri zvečer se volišče — dvorišče ali poslopje — zapre in ne sme nihče več vanje. Volivci, ki so tačas na volišču, pa glasujejo do konca neglede na uro. Ako se je bilo moralo glasovanje prekiniti radi nerada za več nego eno uro, se zvečer vrši glasovanje za toliko dalje.

Člen 69. O vseh pripetljajih na volišču treba natančno voditi zapisnik in ima vsak član volivnega odbora pravico podajati svoje mnenje ali pripombe na zapisnik.

Člen 70. določa, da se dan pred volitvami, na dan volitev in dan po volitvah

ne smejo točiti ali kakorkoli dajati alkoholne pijače.

Sklep glasovanja.

Člen 71. Ko se glasovanje konča, se morajo takoj zakleniti in zapečatiti zabožki, iz katerih je predsednik volivcem dal glasovalne kroglice. Ključ ostane pri predsedniku.

Člen 72 in 73. Temeljem seznamka se sešteje, koliko volivcev je glasovalo in število z besedami zapiše pod seznamek; nato se podpišejo pod seznamek vsi člani volivnega odbora. Nato se zaključijo in podpiše zapisnik.

Člen 74. Začne se štetje glasov. Skrinjice se odpirajo po vrsti, kakor stoje. Iz vsake skrinjice strese predsednik kroglice v skledo in jih vpričo vseh prešteje. Vsakih 100 kroglic, ki jih odšteje, izroči občinskemu odborniku, da jih istotako prešteje. Preštete kroglice izroči občinski odbor predstavniku dotične kandidatske liste, kateri glasovi pripadajo, da jih prešteje še on. Tako se ravna z vsako stotino kroglic, dokler niso prešteti vsi glasovi. Nato zabeležijo v zapisniku uspeh glasovanja za dotično kandidatsko listo in zapisnik podpišejo. Nato začne s štetjem glasov druge skrinjice, potem tretje itd., vse po istem redu, dokler niso prešteti glasovi iz vseh skrinjic.

Nato se zabeležijo v zapisnik še morebitne pripombe kakega člana volivnega odbora. Potem spravijo zapisnik, seznamek glasovalcev in abecedni volivni imenik v zavoji, zapečatijo z občinskim pečatom, naslove na glavni okrožni oziroma mestni odbor ter puste na mizi volivnega odbora. Ko je volivni odbor tako dovršil svoje delo, odide; ob svojem odhodu zaklene in zapečati sobo in postavi stražo kakor prejšnji dan. Ključ spravi predsednik. V glasovalno sobo ne sme to noč nihče in pod nobenim pogojem.

Člen 75. Naslednje jutro se volivni odbor zopet snide v glasovalni sobi, dožene, da je ostalo vse nedotaknjeno, o morebitnih prekršitvah sestavi zapisnik in vrne občini volivni material. Nato prevzame zavoji z volivnimi spisi in morebitnim zapisnikom o prekršitvah predsednik volivnega odbora in se z njim takoj osebno odpravi na pot k glavnemu volivnemu odboru. Z njim smejo iti tudi predstavniki kandidatskih list ali njih namestniki.

DONAVSKA PAROPLOVNA DRUŽBA.

LDU Budimpešta, 17. sept. (MKU) »Szozat« doznava, da je donavska paroplovna družba sklenila, ustanoviti v Belgradu za Jugoslavijo in najbrže v Braili ali Galatzu za Rumunsko samostojni ravnateljstvo. Novi ravnateljstvo bi bili enakopravni z osrednjim ravnateljstvom družbe na Dunaju. Pogajanja, ki se vodijo v tem vprašanju z Jugoslavijo in Rumunijo, še niso končana, vendar pa se vidi na obeh straneh pripravljenost, da se reši to vprašanje. Družba zgradi prihodnje leto dve novi ladjedelnici ter uvede na spodnji Donavi lokalno paroplovbo. Kakor poroča isti list, je družba jamčila, da bosta imeli novi ravnateljstvo popolnoma nacionalen značaj in da ne bosta niti v administrativnem oziru odvisni od dunajskega ravnateljstva.

Politične novice.

+ Odkrita beseda o zadnjih nemirih na Hrvaškem, Zagrebska »Nar. Politika« zavrača pisanje srbskih listov povodom zadnjih nemirov na Hrvaškem. Vsi ti listi vidijo izvor nemirov zgolj v plemenskem separatizmu hrvaškega naroda, v radičevskem in frankovskem rovanju. To pa nikakor ne odgovarja dejstvom, kajti prvič je res, da so se v dotičnih krajih že pod prejšnj oblastjo dogajali nemiri, drugič se je vršila rekvizicija, ki je med kmeti najbolj osovražena stvar na svetu, tretjič se je rekvizicija vršila tako, kakor se ne bi smela in četrtič je ravno v teh krajih že od preje kipela nevolja radi felbvebelkih batin, s katerimi so gotovi ljudje takoj iz početka osrečevali tamošnje ljudstvo v imenu novega reda in nove oblasti. Ne toliko Radić in Frank, ampak tisti so v prvi vrsti krivi

zadnjih nemirov, ki s svojo prakso dele državljanje v višje in nižje, ki ne poznajo osvobođenja, ampak samo zmagovalce in premagance, ki kaznujejo tistega, ki zaušnicorne vrne, nekaznovanega pa puščajo onega, ki je z zaušnicami začel, ki prihajajo med ljudstvo z mržnjo in osveto, pa zahtevajo v zameno ljubezni. Krivec je tisti duh, ki enako tlači in Hrvatce i Srbe i Slovence. Duh tistih, ki niso ne Jugoslovani ne demokrati, čeprav se s temi imeni dičijo. Njim je ves demokratizem to, da birokratično vladajo in da jim je ljudstvo samo »politična čreda«. Končno zahteva list, naj se v prizadete kraje pošlje medstrankarska komisija, ki naj na licu mesta dožene ne samo povod, ampak tudi vzroke nemirov.

+ Demisije slovenske deželne vlade osrednja vlada ni sprejela. Pač pa je na interpelacijo posl. Smodeja Vesnić odgovarjal, da plebiscitna komisija na Korškem postopa pravilno in da se nam ni treba bati. Tak odgovor je dal Belgrad na demisije deželne vlade v zadevi, ki pomeni za nas življenjsko vprašanje bistvenega dela našega naroda. — Istotako plehko je poročal Trumbić o jadranskem vprašanju. Ljudje brez mozga in srčnosti vladajo danes našo državo in odločajo našo usodo.

+ Gibanje Hrvatske ljudske stranke. Hrv. ljudska stranka prireja po vsej deželi sestanke svojih zaupnikov, ki so najbolj obiskani. Glavni predmet razprav na sestankih je volivni zakon za konstituanto in sestava kandidatnih list. Kršćansko misleče ljudstvo je trdno odločeno, da nastopi pri volitvah proti demokratom in komunistom složno i z največjim povdankom.

+ Kandidatske liste za konstituanto morajo biti sestavljene in se morajo vložiti od 8. do 18. novembra t. l. na pristojno sodišče. Kot tako velja za Ljubljano in kranjsko-primorsko-koroško volilno okrožje ljubljansko deželno sodišče, za štajersko-prekmursko-koroško volilno okrožje pa okrožno sodišče v Mariboru.

+ Papež o političnih i socialnih nalogah ženstva. Predsednica španske ženske zveze markiza Unzadel Val se je obrnila na papeža s prošnjo za pojasnilo, da-li res ne odobrava političnega i socialnega dela ženstva, kakor to nekateri trde. Na to je po papeževem nalogu odgovoril državni tajnik kardinal Gasparri, da je pač papeževa želja, da bi se ženstvo v prvi vrsti udeleževalo v posvetitvi družine i utrjevanju vere i nrvnosti. Ker pa delajo nasprotniki pod krinko gospodarskih i prosvetnih ustanov i organizacij i pod napačnimi političnimi gesli, morajo na politično bojišče vsi, ki jim je blaginja ljudstva na srcu. Zato naj tudi španska ženska zveza nadaljuje svoje socialno delo i se z vsemi sredstvi bori za kršćansko stvar.

+ Strankarske razmere med bavarskimi katoličani. V bavarski ljudski stranki, ki se je radi nove centralistične ustave ločila od Centra, se vrše hudi notranji boji. V njej so zagrizeni pristaši bavarske državne avtonomije, ki so za to, da stopi stranka v državnem zboru v zvezo z drugimi federalističnimi skupinami, predvsem s hanoversko ljudsko stranko i s šlezviškimi poslanci, ki so izstopili iz demokratske stranke. Druga struja je glede federalizma zmernejša i je za zvezo s Centrom. Razen teh dveh nasprotnih si struj je še tretja skupina, ki s politiko ljudske stranke ni zadovoljna: To so »kršćanski socialisti«, kakor jih grajaje imenuje »Reichspost«, in sicer predvsem tajnik Ljudskega društva Vit Heller iz Würzburga i Kral iz Monakova. Ta dva sta sedaj v Treichtlingu ustanovila posebno »Bavarsko kršćanskosocialno stranko«. Ker se s tem cepijo katoliške moči, ta korak mnogi obsojajo, dasi tudi »Reichspost« izrečno priznava, da imajo kršćanski socialisti dobre namene. V kratkem se vrši strankin zbor bavarske ljudske stranke, na katerem bo treba razčistiti mnogo temeljnih vprašanj. Boj bo brez dvoma zelo vroč, a kako bo izpadel, danes ni mogoče reči.

+ Blagoslovi centralizma na Nemškem. Niti leta dni še ne osrečuje Nemčije centralizem, pa že poka nova stavba na vseh straneh. Centralni davčni sestav se je izkazal kot popolnoma zanič i je spravil državo na rob finančnega propada. Železnice so pa pod centralno upravo tako nazadovale, da znaša njihov deficit že 24 milijard; po mnenju nekega bivšega bavarskega prometnega ministra železnice pod centralno upravo sploh ne bodo več prišle v ravnotežje. Ravnotako se je poštni promet pod centralno upravo neprimerno poslabšal. Tako poroča v »Reichsposti« dr. Franc Wetzel iz Monakova. Človek bi rekel, da treba biti, kadar gre za weimarsko ustavo, nasproti »Reichsposti« i njenim bavarskim dopisnikom zelo previdni, ker bo tu težko najti čisto objektiv-

nost. Toda izkušnje, ki jih imamo v naši lastni deželi s centralizmom, nas nagibajo, da radi verjamemo vsakršno zlo tudi od nemškega centralizma.

+ Boj za ustavo v Avstriji. Pododsek ustavnega odseka v avstrijski narodni skupščini je te dni rešil domalega vesekavni načrt; ostalo je neresenih le še nekaj najkočljivejših vprašanj, ki so jih izločili iz celote, da se sedaj stranke o njih še posebej pogajajo. Zdi se, da so vse stranke voljne iti do skrajnih mej popustljivosti, samo da se ustava reši še pred volitvami i se tako napravi novemu parlamentu prosta pot. Na vsak način je v ustavnem načrtu zmagovališe deželne avtonomije i so morali socialisti večino svojih centralističnih želja pokopati.

+ Dr. Oto Bauer i princ Windischgrätz. Princ Windischgrätz je bil v zadnjem času izdal svoje spomine. Tu piše na nekem mestu, da e neka dunajska banka, v sporazumu z državnim tajnikom za zunanje stvari dr. Oto Bauerjem odtegnila državi 300 milijonov kron i rodbinske dragocenosti Windischgrätzov i jih poslala v Švico. Dr. Bauer je v »Arbeiterzeitung« to trditve zavrnil i naznanil, da je proti princu Windischgrätzu vložil tožbo. Obenem je imenoval princa lažnjivca i obrekovalca i ga pozval, naj ga radi teh besed pokliče na odgovor. Princ Windischgrätz izjavlja v »Reichsposti«, da je za pojasnilo v tej stvari vsakemu nepristranskemu forumu rad na razpolago.

Dnevne novice.

— Sitariska zadruga v Stražišču. (Zahvala). Vsi, ki ste poznali razmere sitarjev pred ustanovitvijo zadruga i pa pozneje, veste, koliko koristi in dobrot smo imeli člani od nje. Ne bilo bi torej prav, če bi se ne zahvalili tistim, kateri so največ pripomogli k ustanovitvi zadruga i nje. Njemu blagostanju. Da, celo v dolžnost si štejem, da sedaj, ko se širijo neresnične vesti okrog, priznamo zasluge tistim, kateri so jih res zaslužili. Zato se podpisani vpriče cele javnosti zahvalimo g. Alojziju Šarcu, župniku v Šmartnem pri Kranju, kot glavnemu ustanovitelju i dobrotniku zadruga. Brez njegove velike požrtvovalnosti bi se mi nikdar ne bili gospodarsko osamosvojili, brez njegove znatne pomoči bi bila zadruga v par letih propadla. Nadalje se zahvalimo g. Jožetu Anžiču, ekspozitu pri sv. Joštu, kateri je skozi 11 let z vztrajno požrtvovalnostjo i veliko potrpežljivostjo vodil zadruga. Ko je prevzel načelstvo zadruga, je bila ta gospodarsko v zelo slabem stanju i le njegovi veliki previdnosti i požrtvovalnosti, vsled katere se ni ustrašil nobenega dela, če je šlo za korist delavcev, se imamo zahvaliti, da je zadruga danes na dobrih nogah. Sad njegovega dela smo vživali posebno med vojsko. Koliko več pomanjkanja i lakote bi bili morali pretrpeti, če bi ne bili imeli takrat v zadrugi skrbnega načelnika, to vemo samo člani. Zato se še enkrat obema gospodoma iskreno zahvalimo za ves njihov trud i skrb za nas ter kličemo: »Bog plačaj!« Obenem pa tudi grdo obsojamo vsa obrekovanja, ki se širijo sedaj o njihovem delu — celo med nekaterimi člani — i izjavljamo, da so docela vsa neresnična. Vsak načelnik te ali one organizacije mora gledati na to, da koristi posameznih članov podredi koristim organizacije i se pri izvrševanju te dolžnosti ne sme ozirati na posamezne člane, ali je to po njihovi volji ali ne. Tako se rado zgodi, da tisti člani, katerim manjka družnega duha i katerim je več 1 kronca v lastnem žepu kot pa 1000 kron skupnega dobička, zamerijo voditelju, če v kakšnem slučaju ne more i ne sme ugoditi njihovi volji. To se je pripetilo tudi pri nas. Zato pa postavijo vse laži le tiste, kateri jih širijo, v prav grdo luč. Mi pa, pošteni delavci, ki se zavedamo, da tisti, kdor dela v koristi zadruga, koristi tudi posameznim članom — saj zadruga smo vsi člani — hvaležno priznamo, da sta gori omenjena gospoda toliko storila za zadruga, da bi bila brez njih že davno propadla. — Hvala ležni člani sitarske i žimarske zadruga v Stražišču.

— Iz seje deželne vlade 15. t. m. Sklepe se, da se proda grad Češnjice pri Moravčah dražbenim potom pod pogojem, da mora biti kupec kmetskega stanu i da bo zemljo res sam obdeloval. Posestvo se proda, ker pomeni za poverjeništvu za kmetijstvo, ki ga sedaj opravlja, samo obremenitev. Sprejme se osnutek naredbe, s katero se ustanavlja fond za trgovsko i obrtno šolsstvo i se osnavlja odsek za njegovo upravo. — Izvrše se nekatera imenovanja pri državnem stanovanjskem uradu. — Sklene se naredba, s katero se ustanovi

poseben hotelski urad. Hoteli kakor tudi gostilne i zasebniki, ki oddajajo obrtoma najem sobe (ležišča) tujcem, smejo oddati sobe, oziroma ležišča samo proti nakaznici, ki jo izda hotelski urad. Na ta način se doseže boljša kontrola v Ljubljano dohajajočih tujcev, na drugi strani se pa tujci obvarujejo izkoriščanja od strani hotelskih podjetij i portirjev. — Pri poverjeništvu za uk i bogočastje se imenujejo, oziroma predlagajo ministrstvu v imenovanje nekateri srednješolski profesorji. — Rešijo se razne interne agende poverjenikov.

— Prepoved nočnega dela v pekovski i kolačniški obrti traja od 21. ure zvečer do 4. ure zjutraj poleti i do 5. ure po zimi. Za poletni čas se smatra od 1. maja do zadnjega septembra. Po tej prepovedi so izvzeta pripravljalna opravila (kvas, kurjenje peči) v toliko, da se sme pričenjati eno uro i pol pred začetkom skupnega dela. Za ta dela pa je uporabljati le neizogibno potrebno število delavnih oseb, ki se morajo tedensko menjavati. Izključeni so vajenci, mladost, pomožne delavne osebe i delavke. Ta naredba je bila objavljena v št. 99. Uradnega lista z dne 27. avgusta 1920 i je stopila takoj v veljavo z dnem razglasitve. Ker pa nekateri obrti kljub tej prepovedi delajo v prepovedanih nočnih urah, se opozarja, da bodo kompetentne oblasti strogo postopale proti kršitvi i tem primerno kaznovale. Nekateri mojstri so mnenja, da sami smejo delati, ali tudi zanje velja prepoved isto kot za ostalo uslužbenstvo. Prestopki se kaznujejo do 1000 kron ali z zaporom do 3 mesecev i pri ponovnih prestopkih se odtegne obrtna pravica.

— Obveznice vojnih i predvojnih posojil. Uradno objavljajo: Veliko število naših državljanov ima obveznice vojnih i predvojnih posojil bivše Avstrije i Ogrske izven mej kraljevine v Avstriji i Ogrski, od koder se za sedaj še ne morejo uvesti na naš teritorij, ker se tam nahajajo pod sekvestrom. Gospod finančni ministar je v zaščito naših državljanov odredil: Da se pozovejo naši državljan, ki imajo gori omenjene obveznice ter jih niso mogli uvesti na naš teritorij, ker se nahajajo v prejemljenih državah pod sekvestrom, da jih prijavijo: v Srbiji i Črni gori: Generalni direkciji državnih dolgov v Belgradu, v ostalih področjih naše kraljevine pa: delegacijam ministrstva financ v Zagrebu, v Ljubljani, Sarajevu, Splitu i Novem Sadu. — Prijave morajo vsebovati sledeče podatke: 1. krstno i rodbinsko ime lastnika, poklic, kraj stanovanja (natančen naslov). 2. Vrsto i številko vsakega posojila, njih skupno nominalno vrednost (po možnosti serije i številke). 3. Podlago, na kateri so se deponovale (n. pr. depot, lombard, ženitbena kavcija itd.) ter vsota dolga, za katero jamčijo. 4. Kraj i zavod, pri katerem so obveznice deponovane. Prijave se morajo vložiti v roku od 15. do 1. sепtembra t. l., i sicer posebej za obveznice predvojnih i posebej za obveznice vojnih posojil. Ta rok se ne bo podaljšal. Prijave, ki ne bi točno odgovarjale prej označenim predpisom, se ne bodo vpoštevale. Strankam, ki so svojedobno te vrste obveznic prijavile v repatriacijo tukajšnji podružnici »Jadranski banki« ali pa v najzadnjem času »Repatriji«, ni treba vložiti predpisanih objav, pač pa naj v lastnem interesu predložijo tozadevna pismena potrdila, ki so jih prejeli od »Jadranske banke«, oziroma »Repatrije«. Priporoča se, da stranke, ki imajo obveznice posojil s posredovanjem domačih denarnih i drugih zavodov (bank, hranilnic, posojilnic, zavarovalnic itd.) v depotih, i lombardu itd. v Avstriji i Ogrski, prijavijo obveznice potom teh zavodov delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Vse druge stranke naj vložijo prijave v predpisanem roku direktno tej delegaciji.

— Nesreča na srbski železnici. Oddelek za javno varnost v ministrstvu za notranja dela priobčuje: Komisar železniške komisije v Pirotu je 12. t. m. brzojavil ministrstvu naslednje: Tovorni vlak št. 248, ki je ob 19.30 zapustil pirotsko postajo, je skočil s tira med postajama Staničeni i Ciliča. Prevrnilo se je šest voz, ki so bili nazoženi s premogom, 260 m proge je razdrte. Železniški praži so izruvani. Žrtev je samo en vojak, ki je stal na mestu na straži i ki se mu je slučajno sprožila puška, na katero je bil naslonjen. Odnegli so ga v bolnico, kjer je čez dve uri nato umrl. Promet na omenjeni progi je prekinjen. Vzpostavil se bo promet v 24 urah.

— Nesreča za Suhadolnikovo hišo. Pred deželno sodnijo v Ljubljani se je odigravala 19. t. m. tragedija z dežele. V sodno dvorano je pripeljal paznik postavnega fanta z Blatne Brezovice, Jožeta Suhadolnik. Obdolžen je, da je grozil svoji materi i sestri, omoženi Kirchbaumerjevi, da ju bo ustrelil. Mati mu namreč noče

izročiti posestva. Fant je povedal tole: Moja sestra je omožena s Kirchbaumerjem, ki sedi zdaj v petletni ječi. Do 25. jehov je zemlje; živine je zdaj 6, prej jo je bilo 9 do 12 glav. »Mater je hujskal proti meni v petletni ječi se nahajajoči Kirchbaumer, da mi še jesti niso dali. Sestra dela ravno nasproti meni, da meni ne izroče posestva. Mati so ušli, šel sem po njo v vas i jo peljal v hišo nazaj, ker me je bilo sram«. Sosed Gregorec je dal fantu najlepše spričevalo: pijanec ni, ponočnjak ni, pridno dela, fejt fant je; tudi špilar ni. Vse nesreče pri hiši je Kirchbaumer kriv. Sodišče je Suhadolnikovega fanta oprostilo.

— Sladkor zelo podražen. LDU Praga, 17. sept. (DunkU.) Listi javljajo, da se bodo z ozirom na veliko povišanje proizvodnijskih stroškov zelo dvignile cene sladkorja.

Valute dne 17. septembra: Na zagrebški borzi: 1 dolar 113 K; 100 avstrijskih kron 40 K; 100 levov 155 K; 100 rubli 128 K; 100 čeških kron 167 K; 1 funt 395 K; 100 francoskih frankov 740 K; 1 napoleon 410 K; 100 mark 200 K; 100 leva 230; 100 italijanskih lir 495 K. — Na beograjski borzi: 1 angl. funt 101 dinar; 100 francoskih frankov 197 dinarjev; 1 dolar 28.25 din.; 100 lir 125 din.; 100 mark 50 din.; 100 levov 58 din.; 100 čeških kron 40 din.; 100 levov 42 din.; 100 avstrijskih kron 10.20 din.; 1 napoleon 105 dinarjev.

Ljubljanske novice.

lj »Scapinove zvijače«. Moliérov komedijo v treh dejanjih, ki je po svoji vsebini silno zanimiva, bo igral jutri, dne 19. t. m. ob osmi uri zvečer Ljudski oder. Izvajanje se vrši v Neapelju i je sila zanimivo z mnogimi komičnimi zapetljaji, ki jih povzroči pretkani Scapin. Moliér je na enak način predstavil občinstvu dva slovenska, ki hočeta sama določiti neveste svoje ma sinovoma, a sta ljuto prevarana. — Vstop Režijo igre vodi o. Janko Novak. — Vstopnice se dobe danes cel dan v trafikki gospe Modiceve v Kopitarjevi ulici i v prodajalnici Nove založbe na Kongresnem trgu. Jutri — na dan predstave — pa dopolnite v trafikki gospe Modiceve i popoldne v Ljudskem domu.

lj Nogometne tekme. V tekmah med Ilirijo i Concordijo, ki se vrše danes i jutri na prostoru S. K. Ilirije, merita svoje moči najboljši slovenski i najboljši hrvaški klub; tekme bodo torej izredno zanimive i obetajo prvovrsten šport. Začetek oba dni ob pol 18. uri. V nedeljo ob 16. uri predtekma Ilirija rez. : Primorje, Vstopnice v nedeljo veljajo za obe tekmi.

lj Pri ljubljanski podružnici Državnega posredovalnice za delo išče veliko število vajencev učne mojstre sledečih strok: ključarske, kovaške, mizarske, kolarske, krojaške, čevljarske, sedlarske, trgovske, ter vajenke kot šivilje i prodajalke. Morestri, ki bi sprejeli vajence v učenje (če je mogoče z oskrbo) se naprosajo, da vpošljejo naslove na Državno posredovalnico za delo v Ljubljani, Gradišče št. 4.

lj Išče se večje število gozdnih delavcev (drvarjev) pod jako ugodnimi pogoji za na Hrvatsko. V to svrho se je obratila na Državno posredovalnico za delo v Ljubljani, Gradišče št. 4.

lj Aretiran veriznik in tat. H... Valentin iz Starelake je nevaren tat i veriznik. Vsled preštanih predkazni so ga sroječasnno izgnali iz ljublj. pol. okolice. Včeraj se je pa vseeno vrnil, toda imel je smolo, da ga je srečal stražnik i aretiral. To pa mu ni ugajalo i se je s silo branil i aretaciji. Šele s težavo je bil pripeljan k poslušočemu uradniku.

Razne novice.

Dežela, v kateri solnce ne zaide. Kakor otroci smo slišali pravljice o deželi, v kateri solnce nikdar ne zaide. Da pa take dežele ni samo v kraljestvu otroških pravljic, se lahko prepriča vsakdo, ki ima za to potreben čas i denar. V mesecu juniju se mudi v Stockholmu mnogo tujcev, ki čakajo na posebno naravno prikazen na gori pri Bosthmanskem zalivu. Če gledamo solnce s te gore, ne pričakamo njegovega zapada. Nizko nad obzorjem se ustavi i čez par minut začne zopet vzhajati. Na severnem rtu ne zaide solnce skoraj 20 stopinj nad obzorjem. Pozimi v teh krajih solnce sploh ne vzhaja i skoz nekaj tednov se prikaže vohbe samo za nekaj minut. Zanimivo je, da so živali teh solčnih kapric tako vajene, da hodijo spat ob navadnem času.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Auto- mobilni i kolesa njih deli i oprema pnevmatika garaža i delavnica **J. Gorec** Ljubljana Gosposvetska c. 14 Vegova ulica 8.